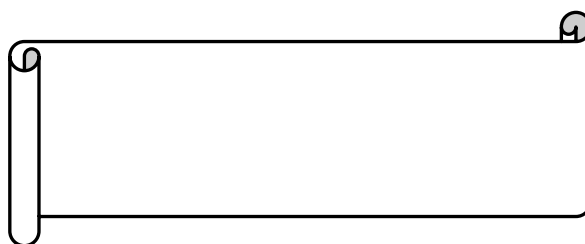


מסכת

בבא מציעא



מסכת בבא מציעא – פרק א

משנה א

משנתנו מביאה שני מקרים של שנים האוחזים בטלית וטוענים שהטלית שלהם:

א. כשזה אומר: _____ שלי, וזה אומר: _____ שלי –

כל אחד נשבע שאין לו בה פחות מ_____.

כל אחד מהם מקבל _____.

ב. כשזה אומר: _____ שלי, וזה אומר: _____ שלי –

האומר 'כולה שלי' נשבע שאין לו בה פחות מ_____, ומקבל _____.

האומר 'חציה שלי' נשבע שאין לו בה פחות מ_____, ומקבל _____.

משנה ב

משנתנו מביאה שני מקרים של שנים האוחזים בבהמה וטוענים שהיא שלהם:

א. כששניהם _____ על גבי בהמה.

ב. כשאחד _____ ואחד _____.

כל אחד נשבע שאין לו בה פחות מ_____.

כל אחד מהם מקבל _____.

בכל המקרים האמורים ישנם שני מקרים שחולקים ללא שבועה:

1. כששניהם _____ זה לזה שהיא של שניהם.

2. כשיש _____ שהיא של שניהם.

משנה ג

כלל: מציאה נקנית ע"י קנין המועיל, ולא בראיה.

הרואה מציאה ואמר לחבירו שיתן לו אותה,

אם נטלה לעצמו ע"מ לזכות בה – זכה _____.

ואם נתנה לרואה וביקש שיתן לו בחזרה – זכה _____.

משנה ד

כלל: מציאה נקנית ע"י קנין המועיל, ולא בנפילה עליה.
הנופל על מציאה ובא אחר והחזיק בה – זכה ה_____.

יחצרו של אדם קונה לו ודווקא בחצר _____.

כגון: 1. _____ 2. _____.

אבל אם היא אינה משתמרת – _____.

כגון: 1. _____ 2. _____.

משנה ה

המשנה מביאה שלושה מקרים שהמוצא מציאה הרי היא שלו ושלושה מקרים שהיא לבעלים.
של הבעלים:

1. _____ 2. _____ 3. _____.

של המוצא:

1. _____ 2. _____ 3. _____.

משנה ו

המוצא שמרי חוב שיש בהם אחריות,

לכו"ע: הדין – _____ . הטעם – _____.

המוצא שמרי חוב שאין בהם אחריות,

לר"מ: הדין – _____ . הטעם – _____.

לחכמים: הדין – _____ . הטעם – _____.

משנה ז

המשנה מביאה חמישה שמרות שהמוצא אותם לא יחזיר שמא הכותב התחרט מליתנם:

1. _____ 3. _____ 5. _____.

2. _____ 4. _____.

במשנתנו דוגמאות לשטרות שאין חשש שלא נמסרו למקבל הכתוב בהם:

1. _____ .3. _____ .5. _____ .

2. _____ .4. _____ .6. _____ .

המוצא תכריך שטרות או אגודת שטרות - _____ .

המוצא שלושה שטרות של לוח אחד - יחזיר ל_____ .

המוצא שלושה שטרות של מלוח אחד - יחזיר ל_____ .

המוצא שטר שהפקידו אצלו ואינו יודע אם הלוח או המלוח הפקידוהו - _____ .

המוצא שטר וסמפון - יעשה מה שכתוב ב _____ .

מסכת בבא מציעא – פרק ב

משנה א

משנתנו מביאה 10 דברים שאין בהם סימן והמוצא אותם – הרי אלו שלו.

- | | |
|----------|-----------|
| 1. _____ | 6. _____ |
| 2. _____ | 7. _____ |
| 3. _____ | 8. _____ |
| 4. _____ | 9. _____ |
| 5. _____ | 10. _____ |

ובדברים אלו כשיש בהם שינוי – לר"מ: _____, לר"י: _____.

דוגמאות לשינוי:

- | | |
|----------|----------|
| 1. _____ | 2. _____ |
|----------|----------|

לרשב"א: המוצא כלים חדשים – _____.

משנה ב

משנתנו מביאה 12 דברים שיש בהם סימן והמוצא אותם – חייב להכריז.

- | | |
|----------|-----------|
| 1. _____ | 7. _____ |
| 2. _____ | 8. _____ |
| 3. _____ | 9. _____ |
| 4. _____ | 10. _____ |
| 5. _____ | 11. _____ |
| 6. _____ | 12. _____ |

משנה ג

המוצא אבידה בדרך הינוח – לא יגע בה, וכך הדין גם בספק הינוח.

במשנה 2 דוגמאות:

1. גוזלות קשורים אחר _____ או אחר _____ או ב _____ שבשדות.

2. כלי באשפה כשהוא _____.

אך אם מצא כלי באשפה כשהוא _____ – נוטל ומכריז.

המוצא אבידה בגל ובכותל ישן – _____, והטעם: _____.

המוצא בכותל חדש – _____, מחציו ולחוץ – _____.

ואם היה משכיר את הבית לאחרים – _____.

משנה ד

_____	–	מצא בחנות	_____	–	לפני השולחני
_____	–	בין התיבה לחנווני	_____	–	בין הכסא לשולחני

המוצא מעות בתוך חבילת פירות שקנה,

מעות ללא סימן – _____ מעות צרורים – _____

משנה ה

כתוב בתורה: 'וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך',

מדוע פירטה התורה שמלה?

כי לכל אבידה צריך שני תנאים: 1. _____ 2. _____.

משנה ו

עד מתי חייב להכריז?

לר"מ: _____ לר"י: _____.

משנה ז

בעל האבידה מקבל את האבידה רק לאחר נתינת _____,

אך רמאי אינו מקבל את האבידה גם כאשר נותן סימנים, שנאמר: _____.

המוצא דבר שעושה ואוכל – _____.

המוצא דבר שאינו עושה ואוכל – _____.

מה יעשה בדמים? לר"ט: _____, ונחשב ל_____.
לר"ע: _____, ונחשב ל_____.

משנה ח

המציאה	כן לעשות...	לא לעשות...
- ספרים	_____	_____
- כסות	_____	_____
- כלי כסף ונחושת	_____	_____
- כלי זהב וזכוכית	_____	_____

משנה ט

דוגמא לדבר שאינו נחשב אבידה - _____.
דוגמא לדבר שנחשב אבידה - _____.
המחזיר בהמה וברחה - _____, שנאמר: _____.
המשיב אבידה - מקבל שכר כ_____.
ואם התנה בפני בי"ד - מקבל _____.

משנה י

המוצא פרה ברפת - _____, ברשות הרבים - _____.
המוצא אבידה בבית הקברות והוא כהן - _____ להשיבה.

כלל: חייב אדם לעשות מצוה אפילו נגד רצון אביו.

במשנה 2 דוגמאות:

1. כהן שאביו אמר לו: _____.
2. מוצא שאביו אמר לו: _____.

דיני פריקה ומעינה:

פרק ומען כמה פעמים – _____ לפרוק, שנאמר: _____.

ואם אין הבעלים עוזר לו – _____, שנאמר: _____.

אם הבעלים הוא זקן או חולה – _____.

לפרוק בחינם – לכו"ע: _____.

למעון בחינם – לת"ק: _____, לר"ש: _____.

לריה"ג: אם היה על הבהמה יותר מכדי משאה – _____, שנאמר: _____.

משנה יא

המוצא אבידתו ואבידת אביו או רבו – _____ קודמת.

באבידה, פריקה, פדייה מבית השבי – _____ קודם ל_____.

ואם אביו חכם – _____ קודם ל_____.

מסכת בבא מציעא – פרק ג

משנה א'

שומר חנם – פטור לשלם ב _____ ו _____, אך חייב ל _____.
השומר נשבע שלא _____ ולא _____.
שומר שנגנב ממנו הפיקדון יכול ל _____ במקום להישבע.
שומר ששילם למרות שיכל להיפטר בשבועה, מקבל את התשלומין כשנתפס ה _____.

משנה ב'

שומר שכר ושוכר – חייב לשלם ב _____ ו _____, ופטור ב _____.
שואל – חייב לשלם אפילו ב _____.

השוכר פרה ומשאילה לאחר ומתה כדרכה – למי השואל משלם?
לת"ק: השואל משלם ל _____.
לר"י: השואל משלם ל _____.

משנה ג'

המוציא מחברו – עליו להביא _____ לתביעתו.
אך הבא לצאת ידי שמים – נותן למרות שאין ראייה שחייב.
במשנה שתי דוגמאות שבהם משלם לכל אחד.
1. האומר לשניים: _____ מאחד מכם, ואיני יודע ממי.
2. האומר לשניים: אביו של אחד מכם _____ אצלי, ואיני יודע מי.

משניות ד' ה'

במשנתינו נלמד על 'מנה ודאי' ועל 'מנה מסופק'.
במשנה שתי דוגמאות:
1. שנים שהפקידו, זה מנה וזה מאתיים, וכל אחד אומר שלי _____.
ודאי – שלכל אחד מגיע _____.
ספק – למי מגיע _____ נוסף.

2. שנים שהפקידו, זה כלי בשווי מנה, וזה כלי בשווי אלף, וכל אחד אומר שלי _____.
ודאי – שלכל אחד מגיע _____. ספק – למי מגיע _____ נוסף.

על המעות המסופקות – לכו"ע יהא _____ עד _____.
על הוודאי – נחלקו תנאים.
לת"ק: כל אחד מהם מקבל _____.
לר"י: אף אחד מהם לא מקבל כלום, עד שאחד מהם _____.

משנה ו

השומר על פירות והם מרקיבים:
אם נרקבו יותר מכדי חסרונם – לכו"ע _____.
אם רק התחילו להרקיב – נחלקו התנאים:
לת"ק: _____ ימכור.
לר"י: מוכר בפני _____ שמציל בכך את _____.

משנה ז

השומר פירות, ועירבם עם פירותיו, ואכל מהם – כמה יוריד בגלל שחסרים?
חיטים ואורז – _____ קב לכור.
שעורים ודוחן – _____ קב לכור.
כוסמין וזרעי פשתן – _____ סאים לכור.
שיעור חסרון זה, הוא לכל _____ ו _____.
מה הדין כששומר על כמה כורים?
לת"ק: מפחית את השיעור האמור לכל _____.
לריב"נ: מפחית את השיעור האמור רק מ _____.
השומר על עשרה כורים – אינו מוריד חסרונות כלל, כי הם _____.

משנה ח

השומר על משקאות, ועירב עם משקאותיו, ושתה מהם – כמה יוריד בגלל שחסרים?

יין – לת"ק: יוריד _____ מהפיקדון. לר"י: יוריד _____ מהפיקדון.
 שמן – מוריד _____ לוגים מתוך מאה: לוג וחצי _____, לוג וחצי _____.
 אם קיבל לשמירה שמן מזוקק – אינו מוריד לוג וחצי על _____.
 אם קיבל לשמירה בקנקן ישן – אינו מוריד לוג וחצי על _____.
 המוכר לחברו שמן סתם, ונתן שמן מזוקק – המוכר יכול להוריד _____ ממאה.

משנה ט

השומר על חבית וטלטלה לצורך החבית ונשברה – כדין אונס.
 השומר על חבית וטלטלה לצורכו – נעשה _____ שחייב באונסים.
 כשהשומר והמפקיד יחדו מקום – כשמחזירה למקומה חוזר להיות _____ ופטור מאונס.
 כשהשומר והמפקיד לא יחדו מקום והחזירה למקום כלשהו – חוזר להיות _____ ופטור מאונס.
 כשהשומר והמפקיד יחדו מקום והחזירה למקום אחר – עדיין חייב ב _____ שהרי לא _____.

	כשטלטלה לצורכו ונשברה		כשטלטלה לצורכה ונשברה	
	מתוך ידו	משהניחה	מתוך ידו	משהניחה
רישא לא יחדו				
סיפא יחדו				

מה הדין אם טלטלה לצורכה ונשברה (בין מתוך ידו בין משהניחה)? _____
 ומה הדין אם טלטלה לצורכו ונשברה מתוך ידו? _____
 מהו המקרה שבו יש הבדל בין יחד מקום ללא יחד מקום? _____

משנה י

שומר חנם חייב בפשיעה, והיינו כשלא שמר בראוי.
 במשנתנו שלשה דוגמאות לשמירה שאינה ראויה:
 1. צרר מעות והפשילן ל _____.
 2. שומר שמסר את הפיקדון לבניו ובנותיו ה _____.
 3. שומר שלא _____ בראוי.

משנה יא

המקבל מעות לשמירה – האם יכול להשתמש בהם?

- שולחני שזקוק תדיר למעות – יכול ל _____ , אלא אם כן המעות _____ .
 בעל הבית – אסור להשתמש ב _____ , ואפילו אם המעות _____ .
 חנווני שלעיתים זקוק למעות – לר"מ: דינו כ _____ , לר"י: דינו כ _____ .
 המשתמש במעות בהיתר (וכ"ש באיסור) – נחשב כ _____ וחייב ב _____ .
 מי שקיבל רשות להשתמש ועדיין לא השתמש – נחשב כ _____ .
 מי שלא קיבל רשות להשתמש ולא השתמש – נחשב כ _____ .

	האם דרכו לפרוט מעות	ולכן במעות מותרין		במעות צרורין	
		האם מותר להשתמש בהם	מה הדין אם אבדו	האם מותר להשתמש בהם	מה הדין אם אבדו
שולחני					
בעל הבית					
חנווני	לר"מ	לפעמים			
	לר"י				

משנה יב

משנתנו עוסקת בשולח יד בפיקדון, ולאחר ששלח בה יד הושבחה או חסרה.

- לבית שמאי: השומר משלם מחיר השבח, בין אם _____ ובין אם _____ .
 לבית הלל: השומר משלם מחיר שהיתה בשעת _____ מן _____ .
 לרבי עקיבא: השומר משלם מחיר שהייתה בשעת _____ מהשומר.

השולח יד בפיקדון – חייב ב _____ .

האומר שישלח יד בפיקדון – לבית שמאי: _____ , לבית הלל: _____ .

כדי להתחייב בשליחות יד יש לעשות _____ .

ולכן כשהגביה חבית על מנת ליטול רביעית – חייב על כל ה _____ .

אך אם לקח רביעית בלי הגבהת החבית – חייב רק על ה _____ .

מסכת בבא מציעא – פרק ד

משנה א

מטלטלים אינם נקנים ב_____ אלא במשיכה, וזו תקנת חכמים.
מטלטלים קונים זה את זה ב_____, והיינו שבמשיכת מטלטל אחד מקנה את חליפיו.
כסף אינו נקנה בחליפין, שדעתו של אדם על צורת ה_____.
המחליף מטבע במטבע – המטבע העובר לסוחר נחשב _____, והמטבע שכנגדו נחשב _____.
ולכן, במשיכת _____ – נעשה הקנין, אך במשיכת ה _____ – לא קנה.
במשנתנו חמישה דוגמאות לעניין זה:

1. זהב וכסף:

הזהב נחשב לסחורה ביחס ל _____, שהרי אינו עובר ל _____,
ולכן המושך את ה _____ – קנה את ה _____.
אבל הכסף נחשב למטבע ביחס ל _____, ומעות אינם קונות,
ולכן המושך את ה _____ – לא קנה את ה _____.

2. כסף ונחושת:

הנחושת נחשב ל _____ ביחס לכסף, שהרי אינו עובר לסוחר כ _____
לכן המושך את ה _____ – קנה את ה _____.
אבל ה _____ נחשב למטבע ביחס לנחושת, ומעות אינם קונות,
ולכן המושך את ה _____ – לא קנה את ה _____.

3. מעות רעות ויפות:

המעות הרעות נחשבות לסחורה ביחס ל _____, שהרי אינם עוברים ל _____.
לכן המושך את ה _____ – קנה את ה _____.
אבל המעות היפות נחשבות למטבע ביחס ל _____ ומעות אינם קונות.
ולכן המושך את ה _____ – לא קנה את ה _____.

4. אסימון ומטבע:

האסימון נחשב ל _____ ביחס למטבע, שהרי אינו עובר ל _____.

ולכן המושך את ה _____ - קנה את ה _____ .
אבל ה _____ נחשב למטבע ביחס לאסימון, ומעות אינם קונות,
ולכן המושך את ה _____ - לא קנה את ה _____ .
5. מטלטלים ומטבע:

המושך את ה _____ - קונה את ה _____ ,
אבל המושך את ה _____ - אינו קונה את ה _____ .

משנה ב

משנתנו מלמדת על שלבי הקנין:
כאשר חל הקנין - אין אחד מהם יכול ל _____ בו.
כאשר עדיין לא חל הקנין - כל אחד יכול לחזור בו,
אך החזור בו מותרת ע"י בי"ד ב _____ .

לוקח שמשך פירות מהמוכר - קנה את ה _____ ואפילו שעדיין לא שילם _____ .

לוקח ששילם על פירות ולא משך מהמוכר את הפירות -
לת"ק: בין _____ ובין _____ יכולים לחזור בהם.
לר"ש: רק ה _____ יכול לחזור בו.

משנה ג

אסור למוכר או לקונה להונות במחיר.
שנאמר 'וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו'.
סכום האונאה:

נאמרו בדין האונאה שלשה שיעורים:

- א. שיעור שאין חייבים _____ .
- ב. שיעור שחייבים להחזיר, והמקח _____ .
- ג. שיעור שחייבים להחזיר, והמקח _____ .

שיעור האונאה הוא - _____ . ור"ט הורה בלוד - _____ .

זמן תביעת אונאה:

עד מתי יכול המתאנה לתבוע את האונאה או לבטל מקח?

עד שיראה ל _____ או ל _____ . ור"ט הורה בלוד - עד _____ .

תגרי לוד שמחו על הוראת ר"ט בענין _____ האונאה,

אבל לא שמחו על הוראת ר"ט בענין _____ האונאה.

ולכן חזרו לדעת _____ ,

שיעור האונאה הוא - _____ , וזמן התביעה - _____

משנה ד

מי תובע אונאה? 1. _____ . 2. _____ .

האם תגר יכול לתבוע אונאה? לת"ק - _____ , לר"י - _____ .

מה רשאי המתאנה לתבוע?

1. את סכום ה _____ והמקח בטל.

2. את סכום ה _____ והמקח קיים.

משנה ה

דרך המטבעות להישחק מחמת השימוש בהם וע"י כך משקלם נפחת וערכם יורד.

כשם שיש דין אונאה בסחורה - כך יש אונאה ב _____ ,

והמקבל מטבע שחוק יכול לתבוע אונאה.

בסלע - שתי _____ , שהם _____ דינר, שהם _____ מעה, שהם _____ פונדיון, שהם _____ איסרים.

בשקל - שתי _____ , שהם _____ מעה, שהם _____ פונדיון, שהם _____ איסרים.

בדינר - שש _____ , שהם _____ פונדיון, שהם _____ איסרים.

במעה - שתי _____ , שהם _____ איסרים.

בפונדיון - שתי _____ .

כמה שיעור האונאה במטבעות?

- לר"מ: ארבעה _____ מתוך סלע, והיינו שיעור _____.
- לר"י: ארבעה _____ מתוך סלע, והיינו שיעור _____.
- לר"ש: שמונה _____ מתוך סלע, והיינו שיעור _____.

משנה ו

עד מתי יכול המתאנה במטבע שחוקה להחזיר?
בכרכים – עד שיראה ל_____. בכפרים – עד _____.

לאחר הזמן האמור:

מן הדין – אין נותן המטבע צריך לקבלה בחזרה.
מידת חסידות – שאפילו לאחר _____ חודש יקבל ממנו.
אם אין הנותן מסכים לקבלה – אינו חייב, ויש ביניהם רק _____.

מטבע החסרה כדי שיעור אונאה, נחשבת למטבע _____.
ולכן, מותר לפדות במטבע זו _____.
המקפיד על מטבע החסרה עד שיעור אונאה נקרא _____.

משנה ז

למדנו במשנה ג' ששיעור אונאה במטבע הוא _____ מעות כסף לסלע.
כדי להתחייב בשבועת מודה במקצת צריך שהתביעה תהיה לפחות על _____,
וההודאה תהיה לפחות על _____.

נאמרו במשנתנו חמשה דינים שבהם צריך שווה פרוטה.

א. _____ כדי להתחייב בשבועת מודה במקצת.

ב. _____ אישה.

ג. _____ מן הקדש להתחייב במעילה.

ד. _____ חיוב _____.

ה. _____ חיוב להשיב _____ כשנשבע בשקר שלא גזל.

משנה ח

בחמשה דברים – יש להוסיף חומש:

- א. האוכל: 1. _____.
 2. _____.
 3. _____ של _____.
 4. _____.
 5. _____ . וכל אלו נקראים בתורה: _____.
- ב. הפודה: 1. _____ . 2. _____ .
- ג. הפודה את _____.
- ד. הנהגה מן ה _____.
- ה. הגזול מ _____ ונשבע לשקר שלא גזל ו _____.

משנה ט

- לארבעה דברים יש דינים מיוחדים: 1. _____ . 2. _____ . 3. _____ . 4. _____ .
- לדברים אלו שלשה דינים מיוחדים:
1. אין בהם _____.
 2. אין בהם תשלומי _____ ותשלומי _____.
 3. שומר נאמן בשמירתם: שומר חנם – כשמוען גניבה ואבירה ואינו _____.
 - שומר שכר – כשמוען גניבה ואבירה ואינו _____.

לשיטת רבי שמעון: יש חילוק בין שני סוגי הקדשות.

כשאומר: הרי _____ קרבן, וחייב באחריותו – יש אונאה.

כשאומר: הרי _____ קרבן, ואינו חייב באחריותו – אין אונאה.

לשיטת רבי יהודה: יש עוד שלשה דברים מיוחדים שאין בהם אונאה:

1. ספר _____ שאין קץ לדמיו.

2. _____.

3. _____ שאין רוצה לזווגו עם אחר.

אך לחכמים יש אונאה בשלשת דברים אלו.

משנה י

אונאה אסורה במקח וממכר, וכמו"כ אונאה אסורה בדברים, ולכן אסור לצער בדיבור.

במשנה שלשה דוגמאות לדיבור אסור:

1. לשאול את המוכר: _____? כשאני מתכוון לקנות.

2. לומר לבעל תשובה: _____.

3. לומר לבן גרים: _____.

משנה יא

האומר לחברו: פירות שדה זו אני מוכר לך – אסור לו לערב פירות אחרים.

אסור לערב _____ בחדשים, וכ"ש אסור לערב חדשים ב _____.

מותר למוכר יין לערב יין חריף ביין שאינו חריף מפני שמשביחו.

אסור לערב שמרי יין של חבית אחת ביין של חבית אחרת.

מותר לתת את שמרי אותה חבית לקונה, אבל אסור _____.

הוספת מים ליין:

במקום שנהגו להוסיף מים ליין – _____ להוסיף.

אך במקום שלא נהגו – נאמרו שני איסורים:

1. אסור לחנווני למכור ללוקח יין מעורב במים, אלא אם כן _____.

2. אסור למייצר היין למכור ל _____ יין מעורב במים, ואפילו הודיע.

משנה יב

מותר לתגר לערב תבואה מחמש _____ לתוך מגורה אחת.
וכן מותר לתגר לערב יין מחמש _____ לתוך פיטם אחד.
ובלבד שלא יערב סחורה גרועה וימכרנה כאילו היא משובחת.

דברים שעושה חנווני לעידוד המכירות:

1. לחלק לתינוקות קליות ואגוזים – לר"י: _____, לחכמים: _____.
2. להזיל את המחיר – לר"י: _____, לחכמים: _____.
3. לברור את הפסולת מהגריסים – לאבא שאול: _____ כי מעלה דמיהם ויש בכך אונאה.
לחכמים: _____ כי הלוקח יכול להבחין בכך.
4. לברור את הפסולת רק מעל פי המגורה – לכו"ע _____.
5. לפרכס את הסחורה, ודין זה נאמר 1. ב _____ 2. ב _____ 3. ב _____.

מסכת בבא מציעא – פרק ה

נשך ותרבית בלשון התורה הם אותו איסור, ושניהם נאסרו בהלוואת כסף ואוכל.

נשך – בא על שם הפסדו של הלווה שממונו ננשך ומתמעט.

ריבית – בא על שם רווחיו של המלוה שממונו מתרבה.

מדאורייתא אסורה ריבית קצוצה, והיינו שקצבו בשעת ההלוואה כמה יוסיף הלוה למלוה בפירעון יתר על ההלוואה.

רבנן אסרו ריבוי ממון ואפילו שלא קצצו בשעת ההלוואה.

משנה א

נשך בלשון המשנה הוא ריבית מדאורייתא, תרבית בלשון המשנה הוא ריבית האסורה מדרבנן.

במשנה שני דוגמאות לנשך האסור מן התורה:

1. המלווה סלע, על מנת שהלווה יחזיר חמשה דינרים.

2. המלווה סאתיים, על מנת שהלווה יחזיר שלש סאים.

במשנה דוגמא לריבית מדרבנן, בדרך של פסיקה.

אסור לפסוק על הפירות, והיינו לשלם במחיר זול על מנת שהמוכר יתן פירות בזמן מאוחר. כיוון שאם יתייקרו הפירות – הלוקח מקבל שווי גבוה ממה ששילם בשכר שמעותיו המתינו אצל המוכר מהזמן ששילם. אך מותר לפסוק כשיש למוכר מהמין הנמכר, או כאשר יצא השער במחיר הידוע לכל שניתן לקנות בו.

הלוקח חיטים בתחילת השנה בדינר זהב שהוא עשרים וחמשה דינרים כסף, על מנת שהמוכר יספק חיטים במשך השנה במחיר זה ואפילו אם יתייקרו – אין בכך איסור פסיקה כיון שיצא השער.

ולכן כשיתייקרו החיטים לשלושים דינר – אין איסור פסיקה.

אך אם כשיתייקרו, המוכר מתחייב לתת לו יין בשווי שלושים – יש כאן איסור פסיקה שהרי ביחס ליין לא יצא השער ולמוכר אין יין.

משנה ב

אסור למלווה לקבל טובת הנאה נוספת על סכום ההלוואה.

במשנה שתי דוגמאות:

1. כשהמלווה גר בחינם בדירת ההלווה.

2. כשהמלווה שוכר במחיר מופחת מהלווה.

יש הבדל בין תשלום על שכירות לתשלום על מכירה.

שכירות – משלמים בסוף תקופת השכירות, מכירה – משלמים בתחילת המכירה.

ולכן, מותר להרבות בדמי השכירות כשמשלם יותר בסופה.

אך, אסור להרבות בדמי המכירה כשמשלם יותר בסופה.

האומר לשוכר: אם תשלם בתחילת השנה המחיר 10 סלעים לשנה, ואם תשלם בסוף השנה

המחיר 12 סלעים לשנה, כיון ששכירות משתלמת לבסוף – אין כאן תוספת של 2 סלעים על

העשרה כיון שעדיין לא חייב בתשלום, אלא המשכיר מפחית 2 סלעים כיון שמשלם בתחילה.

האומר לקונה: אם תשלם בתחילה המחיר אלף זוז, ואם תשלם בשעת הגורן המחיר אלף

ומאתיים זוז, כיוון שמכר משלמים בתחילתו – כשמוסיף בסוף מאתיים זוז על האלף יש כאן

ריבית שהרי כבר התחייב בתשלום מתחילה.

משנה ג

המוכר שדה ונותן מקצת מעות למוכר, ואמר המוכר: כשתשלם את שאר הדמים תהיה השדה

שלך משעת נתינת התשלום הראשון – לשניהם אסור לאכול פירות.

למוכר אסור לאכול פירות, שהרי אם יתקיים המקח – המוכר אכל פירות בשכר המתנת שאר המעות אצל הקונה.

לקונה אסור לאכול פירות, שהרי אם לא יתקיים המקח – הקונה אכל פירות בשכר המתנת המעות שהיו אצל המוכר.

ולכן משאירים את הפירות אצל שלישי עד שיתברר הדבר.

המלווה לחבירו ומקבל שדה כמשכון, והשדה שווה יותר מסכום ההלוואה, ואמר המלווה ללווה: אם לא תשלם בזמן הפירעון השדה שלי משעת ההלוואה – ולמרות שקיבל שדה ששווה יותר מסכום ההלוואה, אין בכך ריבית, כיוון שנחשב שמכר לו את השדה מתחילה.

משנה ד

עיסקה – אדם הנותן לחבירו מעות או סחורה להתעסק בהם ולהרויח, על מנת שיתחלקו ברווחים ובהפסדים.

אסור לתת את המעות או הסחורה כהלוואה שהרי מחזיר לו יותר ממה שנתן, והדבר אסור משום ריבית.

לא כדאי לנותן המעות או הסחורה לתת כפקדון, שהרי אם יפסיד המתעסק בעסקיו – יפסיד הנותן.

לכן נותן לו במחצית הלוואה ומחצית פקדון. מהמחצית הלוואה – אינו נותן כלל רווחים. מהמחצית פקדון – נתון את כל הרווחים.

אך הרי הסיבה שהמקבל מתעסק עם מעות הפקדון היא בגלל שנתן לו את המעות במחצית השניה בהלוואה, ולכן הדין שצריך לשלם למתעסק כפועל במל.

במשנה שתי דוגמאות לעסקה של מכירת פירות:

1. כשנותן למתעסק פירות למוכרם.

2. כשנותן למתעסק מעות כדי לקנות בהם פירות ולמכרם.

במשנה שתי דוגמאות נוספות לעסקה האסורה מהטעם הנזכר.

1. לתת למתעסק ביצים כדי שיגדלם לאפרוחים, ולהתחלק ברווחים.

2. לתת למתעסק עגלים וסיחים שיגדלם, ולהתחלק ברווחים.

עסקאות אלו שהם 'מחצית הלוואה ומחצית פקדון' מותרות רק כאשר ניתן למתעסק שכר כפועל במל ואת הוצאות המזונות של בעלי החיים.

האיסור לתת עגלים וסייחים הוא רק כאשר שמים את שווי מתחילה והמתעסק חייב באחריותם, אך אם אין שמים אותם והמתעסק לא חייב באחריותם – אין זה 'מחצה מלוה' אלא 'כולו פקדון' ואין בו איסור ריבית.

עד מתי חייב המגדל למפל? בעגל וסוס – עד שיגיע לשליש מגידולו. בחמור – עד שתוכל לשאת משא.

משנה ה

האיסור לתת עגלים וסייחים במחצית הלוואה (ללא שכר כפועל ונתינת מזונות) הוא בבהמות צעירות שאינם ראויות למלאכה, ולכן העבודה שהמתעסק עושה נחשבת לריבית על חלק ההלוואה. אבל בעיסקה שעושים בפרה וחמור שראויים למלאכה, והמלאכה למתעסק, מותר לעשות עיסקה גם ללא נתינת שכר כפועל.

מתי מחלקים את הוולדות מבהמות העסקה? לפי המנהג, כשיכולים לאכול בעצמם או כשגדולים לגמרי.

לשיטת רשב"ג כאשר ניתן עגל עם אמו או סייח עם אמו – אין צריך לתת שכר ומזון, מכיון שאם עושה מלאכה ומאכילה אם העגל.

רשב"ג מוסיף היתר בהלכות ריבית שאינו נוגע לדיני עסקה:

אדם שרגיל לשכור שדה בתמורה לעשרה כורים לשנה שנותן למשכיר, ומקבל הלוואה מהמשכיר לתורך העבודה בשדה – מותר לתת שנים עשר כור לשנה, ואין זה ריבית אלא תשלום שכירות גבוה בגלל שהדה הושבחה.

משנה ו

בעסקה רגילה הנותן והמקבל חולקים ביניהם את הרווח וההפסד.
בעסקה של צאן ברזל המתעסק מקבל אחריות ואם יפסיד – כל ההפסד עליו.
ולכן, אסור לעשות עסקה כזו, כיוון שיש כאן 'הלוואה גמורה' ולא 'חצי פקדון'.

איסור ריבית הוא רק בין שני יהודים.

מותר להלוות או ללוות בריבית מנכרי או מגר תושב.

מעות של נכרי שנמצאות אצל ישראל בהלוואה, ומחזירם לנכרי – יכול ישראל להלוותם
לישראל אחר מדעת נכרי, אך לא מדעת ישראל.

משנה ז

אסור לפסוק על הפירות, והיינו לשלם במחיר זול על מנת שהמוכר יתן פירות בזמן מאוחר. כיוון
שאם הפירות מתייקרים – הלוקח מרויח בשכר שמעותיו היו מתחילה אצל המוכר.
נאמרו שני היתרים לפסיקה:

1. כשיצא השער – פוסקים, ואפילו שאין למוכר את הסחורה.

2. כשיש למוכר – פוסקים, ואפילו שאין שער קבוע בשוק.

היתר 'יש לו' הוא אפילו כשאין למוכר את הסחורה מוכנה לגמרי.

במשנה חמישה דוגמאות:

1. כשמוכר חיטים, ויש למוכר גדיש שלא נגמרה מלאכתו.

2. כשמוכר יין, ויש למוכר עביט של ענבים.

3. כשמוכר שמן, ויש למוכר מעטן של זיתים.

4. כשמוכר קדירות, ויש למוכר ביצים לעשיית כלים.

5. כשמוכר סיד, והמוכר רק הכנים עצים ואבנים לכבשן.

בפסיקה על הזבל נאמרו שלש דיעות:

לתנא קמא: זבל נחשב 'יש לו' כיוון שמצוי כל ימות השנה.

לרבי יוסי: זבל נחשב 'יש לו' רק כשבאמת יש למוכר.

לחכמים: זבל נחשב 'יש לו' רק בימות החמה שמצוי יותר.

'יצא השער' מתיר למכור בשער הזול כשמשלם בתחילה.

לשיטת רבי יהודה: אם הפירות הוזלו מהמחיר שנקבע בתחילה – יכול הקונה לומר למוכר תן לי

פירות לפי השער הזול או שתחזיר לי את המעות שנתתי.

משנה ח

אסור להלוות סאה בסאה, והיינו ללוות סאה פירות על מנת להחזיר סאה.

הסיבה שחכמים אסרו היא שמא יתייקרו הפירות, ומחזיר לו יותר ממה שהלוה.

נאמרו שני היתרים להלוואת 'סאה בסאה':

1. כשיצא השער.

2. כשיש ללווה מעט ממה שלוקח בהלוואה, ואפילו שאין שער קבוע בשוק.

משנתנו עוסקת בארים המקבל שדה לעיבוד על מנת לתת חלק מהיבול לבעלים.

האם מותר לארים ללוות מבעל השדה חיטים, וחזיר לכשיצמחו?

לזרע – מותר, שזה מתנאי האריסות, שיקבל מחצית מהיבול פחות סאה.

לאכילה – אסור, שזהו הלוואת סאה בסאה.

רבן גמליאל מחמיר בנתינת סאה חיטים לזריעה, וכאשר ר"ג נתן סאה בסלע נהג כך:

אם החיטים פחתו מסלע – קיבל סאה לפי המחיר הנמוך.

אם החיטים התייקרו מסלע – קיבל פחות מסאה במחיר סלע.

למרות שרבן גמליאל עשה כך – אין הלכה כמותו.

משנה ט

אסור להלוות סאה בסאה, שמא יתייקרו והחזיר יותר ממה שהלווה.

בענין היתר י"ש לו' נחלקו תנאים:

לתנא קמא: אם יש ללועה מהמין שמקבל בהלוואה מותר להלוות סאה בסאה.

להלל: אפילו כשיש לו – אסור.

שתי דוגמאות ללוה ויש לו:

1. הלוני עד שיבוא בני.

2. הלוני עד שאמצא מפתח.

לשיטת הלל אשה המלוה כיכר לחם מחבירתה צריכה לקבוע מחיר לכיכר בשעת הלקיחה, וחבירתה תחזיר לה לפי ערך הדמים ולא ככר. כי אם תתחייב להחזיר לה ככר יש לחשוש שיתייקרו החיטים לפני הפרעון, והחזירה יותר ממה שקבלה. חכמים חולקים על הלל, ואומרים שאין איסור של 'סאה בסאה' בכיכר, כיון שהוא דבר מועט ואין מקפידים על כך.

משנה י

ריבית על ידי מלאכה:

אסור לומר: נכש עמי ואעדור עמך, כי אלו מלאכות שונות, ואחת קשה מחבירתה.

מותר לומר: נכש עמי ואנכש עמך, כי אלו אותם מלאכות.

בניכוש יום בתמורה ליום אחר מותר כששני הימים באותה עונה, כגון ששניהם ברביעה או ששניהם בגדיר.

ולכן, אסור לומר חרוש עמי בגריד ואחרוש עמך ברביעה.

ריבית שלא בשעת הלוואה:

ריבית מוקדמת – כשנותן מתנה למי שמתכנן לקבל ממנו הלוואה.

ריבית מאוחרת – כשנותן מתנה למי שנתן לו הלוואה ופרע לו.

ריבית זו היא מדרבנן.

ריבית דברים:

כל דיבור שהוא לטובת המלווה, והלווה לא היה אומר למלווה אם לא היה מקבל הלוואה.

דוגמא:

אסור ללווה לומר למלווה: דע, שאיש פלוני הגיע ממקום פלוני.

משנה יא

המלווה עובר על איסור 'את כסף לא תתן לו בנשך, ובמרבית לא תתן אכלך'. וכן עובר על איסור 'אל תקח מאתו נשך ותרבית'. וכן עובר על איסור 'לא תהיה לו כנושה'. איסורים אלו הם רק על המלווה.

האיסור 'לא תשימון עליו נשך' נאמר על כל המשתתפים בהלוואה בריבית, והם: המלווה והלווה, הערב והעדים, ולחכמים גם הסופר.

המלווה והלווה עוברים על 'לפני עיוור לא תתן מכשול', שהרי הכשילו זה את זה באיסור ריבית. הערב והעדים לא עברו על לפני עיוור כי גם בלעדיהם היה המלווה נותן את ההלוואה.

מסכת בבא מציעא – פרק ו

משנה א

אדם אינו חייב לשלם יותר ממה שהתחייב, או התחייבו בשמו.

ולכן, בעל הבית שאמר לאומן שישכור את חברו בארבע ושכרם בשלש – מקבלים שלש.

ואין להם אפשרות תביעה על זה ששכר אותם, אלא יש להם רק _____.

פועל יכול לחזור בו בדבר האבד לפני _____ את המלאכה.

ובדבר שאינו אבד אפילו באמצע המלאכה.

פועל שחוזר בו בדבר האבד ואין להשיג פועל אחר במחיר הפועל הראשון – הפועל חייב

ל_____ את מלאכתו במחיר שנקבע בתחילה.

ואם אינו רוצה יכול בעל הבית לעשות אחד משני דברים.

א. לשכור פועל אחר במחיר יקר, והפועל הראשון ישלם את ה _____.

ב. לומר לפועל הראשון שיקבל תוספת שכר, ולבסוף _____ לתת לו.

משנה ב'

פועל העובד בקבלנות – אינו יכול לחזור בו באמצע העבודה ואפילו בדבר שאינו אבד.

פועל שחוזר בו – צריך לשלם את התוספת שבעה"ב יתן לפועל אחר.

בעה"ב גם כן אינו יכול לחזור בו, וצריך לשלם את השכר שהתחייב.

במשנה שני כללים:

א. כל ה _____ – ידו על התחתונה.

ב. כל ה _____ בו – ידו על התחתונה.

משנה ג'

יש הבדל בין האויר שבהר לאויר שבבקעה.

ולכן,

השוכר חמור להוליכה בהר והוליכה ב_____, או ששכר להוליכה בבקעה והוליכה ב_____- חייב.

המשכיר חמור לחברו - חייב להעמיד לו חמור למשך כל ימי השכירות.
ולכן, אם החמור מת או שרגלו _____ - חייב המשכיר להעמיד חמור אחר.
וחייב להעמיד חמור אחר דווקא כשאין החמור ראוי כלל למלאכה,
אבל אם התעוור, או שנלקח לעבודה זמנית אצל המלך - _____.

יש הבדל בסיכון בין הליכה בהר לבין הליכה בבקעה.
בהליכה בהר - עלולה ל_____ או להינזק מטורח ה_____.
בהליכה בבקעה - עלולה להינזק מחמת ה_____.
לכן,

השוכר חמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה והחליקה - פטור, ששינה ל_____.
השוכר חמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה והוחמה - חייב, ששינה ל_____.
השוכר חמור להוליכה בבקעה והוליכה בהר והחליקה - חייב, ששינה ל_____.
השוכר חמור להוליכה בבקעה והוליכה בהר והוחמה - פטור, ששינה ל_____.
השוכר חמור להוליכה בבקעה והוליכה בהר ומתה מחמת טורח עליה - חייב, ששינה ל_____.
ל_____.

משנה ד'

קרקע ההר קשה מקרקע הבקעה.

ולכן, השוכר לחרוש בהר וחרש בבקעה והיתד נשבר - פטור, כי שינה ל_____.
השוכר לחרוש בבקעה וחרש בהר והיתד נשבר - חייב, כי שינה ל_____.

הקטנית מחליקה יותר מהתבואה.

ולכן,

השוכר לדוש בקטנית ודש בתבואה – פטור, כי שינה ל_____.

השוכר לדוש בתבואה ודש בקטנית – חייב, כי שינה ל_____.

משנה ה'

במשא החמור יש שני דברים שמשפיעים על קושי הנשיאה. א. המשקל. ב. הנפח.

חיטים שוקלים יותר משעורים, כששניהם באותו _____.

שעורים תופסים יותר נפח מחיטים, כששניהם באותו _____.

וכמו כן בתבואה ותבן.

התבואה שוקלת יותר מתבן, כששניהם באותו _____.

התבן תופס יותר נפח מהתבואה כששניהם באותו _____.

ולכן,

השוכר להביא חיטים והביא שעורים באותו משקל – הרי הוסיף ב_____, ואם הוזק

החמור – חייב.

אך אם שכר להביא חיטים והביא שעורים באותו נפח – הרי שינה ל_____ ופטור.

המוסיף על המשא יותר ממה שסיכם עם בעה"ב – כשהחמור הוזק.

כמה שיעור התוספת המחייבת?

סומכוס בשם רבי מאיר:

בגמל – כשהוסיף _____ על המשקל, ובמקום חמש עשרה סאה העמים שש עשרה.

בחמור – כשהוסיף _____ על המשקל, ובמקום חמש עשרה סאה העמים חמש עשרה

וחצי סאה.

משנה ו'

אומן המקבל כלי לתיקון – נחשב שומר _____ על הכלי.

אך אם סיים את התיקון ואמר לבעה"ב לבוא לשלם ולקחת הכלי – נחשב שומר _____.

האומר שמור לי היום ואשמור לך למחר – נחשבים שניהם לשומרי _____.

שומר מתחייב בשמירה כשומר שכר כשאמר שמתחייב לשמור,

אבל אם אמר: _____ – נחשב לשומר חנם.

משנה ז'

מלוה שקיבל משכון – נחשב לשומר _____, כי הרויח שבשעת הלוואתו פטור מלתת צדקה.

ולשיטת רבי יהודה יש חילוק מה הייתה ההלוואה:

אם המשכון תמורת פירות – נחשב לשומר שכר, כי מרויח ש _____ לא הרקיבו ברשותו.

אך אם המשכון תמורת מעות – נחשב לשומר _____, כי שכר המצוה לא נחשב לשכר.

לשיטת אבא שאול:

מותר להשכיר משכון ל _____ ולהפחית השכר מהחוב, כי עוזר בכך ללווה לשלם את חובו.

(ודווקא לאחרים יכול להשכיר, ולא עצמו, מפני החשד)

משנה ח'

המעביר חבית ממקום למקום ונשברה –

לת"ק: ישבע שלא פשע בה. לר"א: אינו יכול להישבע.

נקודת המחלוקת בין ת"ק ור"א היא האם נתקל נחשב לפושע.

לת"ק: נתקל נחשב ל _____ ולא לפושע, ולכן יכול להישבע ולהיפטר.

לר"א: נתקל נחשב ל _____, ואיך תפטור אותו שבועה מלשלם.

מסכת בבא מציעא – פרק ז

משנה א

השובר פועלים בלי לפרש תנאים מיוחדים – שעות עבודתם לפי מנהג _____.

ולכן, אינו יכול לדרוש מהפועלים ל_____ ו _____ כשלא נוהגים כך.

השובר פועלים חייב לתת להם מזונות, ולהוסיף להם מיני _____, במקום שכך נהגו.

החובה לתת מזונות היא אפילו אם לא סיכמו שיתן להם.

אם סיכם שיתן מזונות במקום שהרגילות לתת – מה חיובו?

לרשב"ג – התחייב לתת את ה _____ שרגילים לתת.

לדעת ת"ק – אין גבול להתחייבות לתת יותר, ואפילו סעודת _____ לא מספיקה.

משנה ב

התורה מתירה לפועל לאכול במה שהוא עובד, ואפילו בלי מנהג.

היתר זה מוגבל לפועל העוסק בעבודות הבאות:

א. בדבר שגידולו מן ה _____.

ב. בדבר שכבר נתלש מהקרקע _____ גמר מלאכה.

ג. בדבר שמחובר לקרקע _____ גמר מלאכה.

אבל אין אוכלים:

א. בדבר ש _____ גידולו מן הארץ.

ב. בדבר שתלוש _____ גמר מלאכה.

ג. בדבר שמחובר לקרקע כשאין זו גמר _____.

משנה ג

באיזה איברים עובד פועל האוכל?

לת"ק: בכל איבר שיעבוד – _____.

לריב"ז: דווקא אם עובד ב _____.

משנה ד

ממה מותר לפועל לאכול?

רק מפירות שעובר בהם, כשעובר בהם.

אבל יכול _____ את עצמו לאכול מפרי אחד, כדי לאכול הרבה מפרי אחר.

חכמים תיקנו שפועל אוכל כשעובר מ _____ ל _____ וכשחוזר מ _____,

וכן תיקנו חכמים שהחמור אוכל כשהולך עד ש _____.

משנה ה

לדעת תנא קמא: פועל יכול לאכול כמה שירצה ואפילו אם הפירות יקרים יותר משכרו.

במשנה 2 דוגמאות:

1. _____ ששווה דינר. 2. _____ ששווה דינר.

אך לשיטת רבי אלעזר: אין הפועל אוכל _____ ממחיר שכרו.

חכמים מתירים לפועל לאכול יותר משכרו, וכשיטת _____,

אך שיטתם היא שמלמדים את הפועל שלא יהיה _____, כדי שלא ימנעו מלשוכרו.

משנה ו

פועל יכול להתנות עם בעל הבית שיקבל מעות במקום פירות.

תנאי זה יכול לעשות עבור מי שיש בו _____ למחול:

1. _____	3. _____ ו _____ הגדולים.
2. _____ ו _____ הגדולים.	4. _____.

אך אינו יכול לעשות תנאי זה עבור מי שאין בו דעת למחול:

1. _____ ו _____ הקטנים.	3. _____.
2. _____ ו _____ הקטנים.	

משנה ז

פירות האילן בשנה הרביעית נאכלים רק בירושלים,

או שנפדים וקונים בדמיהם פירות בירושלים.

פועלים ש _____ שעובדים בנמט רבעי – לא אוכלים.

פועלים שלא ידעו שעובדים בנמט רבעי – בעל הבית _____ את הפירות, והם אוכלים.

פירות שנגמרה מלאכתם – הוקבעו למעשר, והרי הם טבל.

במשנה 2 דוגמאות:

1. עיגולי דבילה ש _____ . 2. חביות ש _____ .

פועלים ש _____ שעובדים בטבל – לא אוכלים.

פועלים שלא ידעו שעובדים בטבל – בעל הבית _____ והם אוכלים.

משנה ח

למדנו במשנה ב באיזה עבודות עוסק פועל האוכל.

שמירת פירות אינה נחשבת כמעשה בפירות המתיר לאכול מהם.

שומרי פירות תלושים אוכלים כמנהג ה _____ .

נאמרו בתורה ארבעה מיני שומרים:

שומר חנם – _____ בכל מקרה ששמר כדרך השומרים ופטור מלשלם.

שואל – _____ בכל מקרה (חוץ ממתה מחמת מלאכה).

שומר שכר ושוכר – בטענת גניבה ואבירה _____ , בטענת אונס _____ ופטור מלשלם.

במשנה 3 דוגמאות לאונס:

1. _____ . 2. _____ . 3. _____ .

משנה ט

במשנתנו נלמד מה האופן של שבויה ונטרפה שנחשב אונס.

ליסמים – נחשב אונס, כי בא _____ או _____ .

בעלי חיים:

זאב אחד: לת"ק – אינו אונס, לר"י – אונס בשעת _____ זאבים.

שני _____ – לכו"ע אונס.

שני כלבים: אינם אונם, ואם באו משני _____ – לפי ידוע אונם.

שלישה _____ – לכו"ע אונם.

אריה, דב, נמר, ברדלס, נחש – לכו"ע _____.

שומר שהולך את העדר למקום גדודי חיה ולסמים – הרי זו _____.

משנה י

בהמה שמתה כדרכה – נחשב לאונם. אך אם _____ ומתה – נחשב לפשיעה.

בהמה שפרצה ועלתה לראשי צוקים ונפלה – אין זה _____, כי תחילתו בפשיעה.

השומרים יכולים להתנות שלא לשלם ושלא להישבע אם יתחייבו,

ואין זה מתנה על מה שכתוב בתורה, כי זה תנאי ב_____.

משנה יא

במשנתנו שלשה כללים בתנאי:

א. שלא יהיה נגר מה שכתוב ב_____.

ב. שבאמירת התנאי – יקדים את ה_____ ל_____.

ג. שהתנאי יהיה דבר שאפשר ל_____.

מסכת בבא מציעא – פרק ח

משנה א

שואל חייב באונס, אך אם בעליו עמו – לא ישלם.

פטור של 'בעליו עמו' הוא כשהבעלים _____ או _____.

בעליו עמו – היינו בשעת ה_____ ולא בשעת האונס.

ולכן,

כששאל את הבעלים ואח"כ את הפרה – נחשב בעליו עמו, כי בשעת ה_____ הבעלים עמו.

כששאל פרה ואח"כ בעלים – לא נחשב בעליו עמו, כי בשעת השאלה הבעלים עוד לא _____.

משנה ב

השואל פרה ליום אחד, מחציתו בשאלה ומחציתו בשכירות,

או השואל פרה ליומיים, יום בשאלה ויום בשכירות,

או ששאל שתי פרות, אחת בשאלה ואחת בשכירות,

והדיון הוא האם ה_____ או ה_____ מתה.

התובע הוא המשאיל ומשכיר, הנתבע הוא השוכר ושואל.

המשאיל אומר: השאולה מתה. השואל אומר: איני יודע – חייב, כי המשאיל טוען _____.

המשאיל אומר: איני יודע, והשוכר אומר: שכורה מתה – _____ משבועה.

המשאיל אומר: שאולה מתה, השוכר אומר: שכורה מתה – _____ שמתה כדרכה

ושהשכורה מתה.

המשאיל אומר: איני יודע, והשוכר אומר: איני יודע – _____.

נמצא אם כן:

תובע טוען ברי, ונתבע טוען שמא – הנתבע חייב ל_____.

תובע טוען שמא, ונתבע טוען ברי – הנתבע _____.

התובע והנתבע טוענים ברי – הנתבע _____.

התובע והנתבע טוענים שמא – _____.

משנה ג

שואל מתחייב באחריות רק משעה שהגיע לידו,

ולכן,

אם המשאיל שלח את הפרה ומתה בדרך – השואל _____.

אבל אם השואל ביקש שהמשאיל ישלח לו – _____ כשמתה בדרך.

דין זה הוא גם בהחזרת הפרה למשאיל, הפרה באחריות השואל עד שתגיע לידו של המשאיל.

מי הם השלוחים? _____ או _____ או _____ של השואל או המשאיל.

משנה ד

במשנתנו 2 מקרים לממון המוטל בספק:

א. מחליף פרה בחמור, ולא ידוע מתי הפרה ילדה, לפני משיכת החמור או לאחר המשיכה.

ב. מוכר שפחתו, ולא ידוע מתי השפחה ילדה, לפני מכירת השפחה או לאחר המכירה.

התובע הוא _____ הנתבע הוא _____.

בשני המקרים כל אחד מהם טוען ודאי, ולכן יחלוקו.

א. מכר עבד, והיו לו שניים, גדול וקטן, והדיון בין המוכר לקונה מי העבד שנמכר.

ב. מכר שדה, והיו לו שתיים, גדולה וקטנה, והדיון בין המוכר לקונה מה השדה שנמכרה.

הלוקח אומר שקנה _____, והמוכר אומר שמכר _____.

התובע הוא _____, הנתבע הוא _____.

אם הלוקח אומר ברי והמוכר אומר שמא – _____ זוכה בגדול.

אבל אם המוכר אומר ברי והקונה אומר שמא – הקונה מקבל את _____.

כשהמוכר והקונה אומרים ברי – המוכר צריך ל_____ שמכר את הקטן, שהרי הוא מודה

ב_____, שקיבל את דמי הקטן.

אם שניהם אומרים איני יודע – _____.

משנה ה

המוכר עצי זית לקציצה ולהסקה, ועד שקצצם הלוקח הצמיחו מעט זיתים, אם צמחו זיתים בשיעור של פחות מרביעית שמן לסאה זיתים – הרי הם ל_____.
אם צמחו זיתים בשיעור של רביעית שמן לסאה זיתים, הלוקח רוצה את הזיתים שצמחו ב_____, והמוכר רוצה את הזיתים שצמחו ב_____ – יחלקו.

נהר ששטף עצי זית משדה לשדה והשרישו שם והוציאו פירות, בעל העצים אומר _____ גידלו את הזיתים, ובעל הקרקע אומר _____ גידלה את הזיתים – יחלקו.

משנה ו

אדם שהשכיר בית ולא סכמו את תקופת השכירות, מתי יכול המשכיר לסיים את ההשכרה? בימות הגשמים – אין יכול להוציא את השוכר, והיינו מ_____ עד _____.
בימות החמה – צריך להודיע _____ יום לפני תאריך היציאה.
נמצא, שמשכיר שרוצה שהשוכר יצא בתחילת החג צריך להודיע ב_____ אלול.
בכרכים – צריך להודיע _____ חודש לפני תאריך היציאה.

אדם שהשכיר חנות ולא סכמו את תקופת השכירות, מתי יכול המשכיר לסיים את ההשכרה? בין בעיירות ובין ברכים – צריך להודיע _____ חודש לפני תאריך היציאה.
ולשיטת רשב"ג: בחנות של נחתום או צבעי – צריך להודיע _____ שנים לפני תאריך היציאה.

משנה ז

המשכיר בית – צריך להעמיד בית שראוי למגורים.
ולכן, המשכיר צריך להתקין:

1. _____.
 2. _____.
 3. _____.
 4. _____.
- בהמות שנכנסו לחצר ועשו שם זבל – הזבל שייך ל_____.
שיוצא מהתנור והכיריים – שייך ל_____.

משנה ח

המשכיר בית לשנה והתעברה השנה, מי מרויח?

אם אמר סכום לשנה – _____ מרויח את החודש הנוסף.

אם השכיר לחודשים – _____ מרויח את החודש הנוסף.

ואם אמר: 'סכום לשנה שהוא סכום לחודש' – השוכר משלם _____.

משנה ט

המשכיר בית לחבירו, והבית נפל – חייב המשכיר להעמיד בית חילופי.

וצריך להעמיד לו בית כמו הבית המושכר.

אין המשכיר יכול לשנות:

1. _____ הבית, בין מגדול לקטן ובין מקטן לגדול.

2. בכמות ה_____ שבבית, בין מחדר לשנים ובין משנים לאחד.

3. בכמות ה_____.